

554

Besluit van 16 november 1987, houdende wijziging van het Algemeen Rijksambtenarenreglement, van het Arbeidsovereenkomstenbesluit en van het Ambtenarenreglement Staten-Generaal betreffende flexibilisering van zwangerschapsverlof

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 11 september 1987, nr. AB87/U1265, directoraat-generaal Management en Personeelsbeleid, directie Arbeidsvoorwaarden, afdeling Algemene en Juridische Zaken;

Gelet op de artikelen 125, eerste lid en 134, eerste lid van de Ambtenarenwet 1929;

De Raad van State gehoord (advies van 16 oktober 1987, nr. WO4.87.0477);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 6 november 1987, nr. AB87/1777, directoraat-generaal Management en Personeelsbeleid, directie Arbeidsvoorwaarden, afdeling Algemene en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Algemeen Rijksambtenarenreglement (Stb. 1931, 248)¹ wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 46 wordt vervangen door:

Artikel 46

1. De vrouwelijke ambtenaar heeft in verband met haar bevalling aanspraak op zwangerschaps- en bevallingsverlof.

2. De vrouwelijke ambtenaar heeft recht op een zwangerschapsverlof vanaf de dag waarop de bevalling blijkt een verklaring van een geneeskundige of van een verloskundige aangevende de vermoedelijke datum van de bevalling, binnen zes weken is te verwachten. Het verlof vangt uiterlijk aan twee weken voorafgaand aan deze datum.

3. De vrouwelijke ambtenaar heeft recht op een bevallingsverlof van zes weken vanaf de dag volgend op die van de bevalling. Dit verlof wordt verlengd tot ten hoogste twaalf weken, voor zover het zwangerschapsverlof voorafgaand aan de vermoedelijke datum van bevalling, om andere redenen dan wegens ziekte minder dan zes weken heeft bedragen.

4. Het verlof bedoeld in het tweede en derde lid wordt gelijkgesteld met verhindering wegens ziekte.

B. Artikel 95, derde lid wordt vervangen door:

3. Opzegging als bedoeld in het tweede lid kan niet geschieden gedurende de zwangerschap van de vrouwelijke ambtenaar noch gedurende het verlof bedoeld in artikel 46, derde lid, noch – indien zij haar dienst heeft hervat – gedurende een periode van zes weken volgend op dat verlof. Het bevoegd gezag kan ter staving van de zwangerschap een verklaring van een geneeskundige of van een verloskundige verlangen.

ARTIKEL II

Het Arbeidsovereenkomstenbesluit (Stb. 1931, 354)¹ wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 33c wordt vervangen door:

Artikel 33c

1. De vrouwelijke werknemer heeft in verband met haar bevalling aanspraak op zwangerschaps- en bevallingsverlof.

2. De vrouwelijke werknemer heeft recht op een zwangerschapsverlof vanaf de dag waarop de bevalling blijken een verklaring van een geneeskundige of van een verloskundige aangevende de vermoedelijke datum van de bevalling, binnen zes weken is te verwachten. Het verlof vangt uiterlijk aan twee weken voorafgaand aan deze datum.

3. De vrouwelijke werknemer heeft recht op een bevallingsverlof van zes weken vanaf de dag volgend op die van haar bevalling. Dit verlof wordt verlengd tot ten hoogste twaalf weken, voor zover het zwangerschapsverlof voorafgaand aan de vermoedelijke datum van bevalling om andere redenen dan wegens ziekte minder dan zes weken heeft bedragen.

4. Het verlof bedoeld in het tweede en derde lid wordt gelijkgesteld met verhindering wegens ziekte.

B. Artikel 57a, eerste lid wordt vervangen door:

1. Het tot beëindiging van de dienstbetrekking bevoegde gezag kan de dienstbetrekking met een vrouwelijke werknemer anders dan wegens ongeschiktheid uit hoofde van ziekten of gebreken niet opzeggen gedurende de zwangerschap van de vrouwelijke werknemer, noch gedurende het verlof bedoeld in artikel 33c, derde lid, noch – indien zij haar dienst heeft hervat – gedurende een periode van zes weken volgend op dat verlof. Het bevoegd gezag kan ter staving van de zwangerschap een verklaring van een geneeskundige of van een verloskundige verlangen.

ARTIKEL III

Het Ambtenarenreglement Staten-Generaal (Stb. 1979, 123)¹ wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 81 wordt vervangen door:

Artikel 81

1. De vrouwelijke ambtenaar heeft in verband met haar bevalling aanspraak op zwangerschaps- en bevallingsverlof.
2. De vrouwelijke ambtenaar heeft recht op een zwangerschapsverlof vanaf de dag waarop de bevalling blijkt een verklaring van een geneeskundige of van een verloskundige aangevende de vermoedelijke datum van de bevalling, binnen zes weken is te verwachten. Het verlof vangt uiterlijk aan twee weken voorafgaand aan deze datum.
3. De vrouwelijke ambtenaar heeft recht op een bevallingsverlof van zes weken vanaf de dag volgend op die van de bevalling. Dit verlof wordt verlengd tot ten hoogste twaalf weken, voor zover het zwangerschapsverlof voorafgaand aan de vermoedelijke datum van bevalling om andere redenen dan wegens ziekte minder dan zes weken heeft bedragen.
4. Het verlof bedoeld in het tweede en derde lid wordt gelijkgesteld met verhindering wegens ziekte.

B. Artikel 125, derde lid wordt vervangen door:

3. Opzegging als bedoeld in het tweede lid kan niet geschieden gedurende de zwangerschap van de vrouwelijke ambtenaar, noch gedurende het verlof bedoeld in artikel 81, derde lid, noch – indien zij haar dienst heeft hervat – gedurende een periode van zes weken volgend op dat verlof. Het bevoegd gezag kan ter staving van de zwangerschap een verklaring van een geneeskundige of van een verloskundige verlangen.

ARTIKEL IV

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat afschrift daarvan zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 16 november 1987

Beatrix

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. P. van Dijk

Uitgegeven de *tweëntwintigste* december 1987

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

¹ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 24 september 1987, Stb. 469.

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

NOTA VAN TOELICHTING

1. Op grond van het huidige artikel 46 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR) heeft de vrouwelijke ambtenaar in dienst bij de rijksoverheid vanaf zes weken voor de vermoedelijke datum van haar bevalling zwangerschapsverlof en gedurende zes weken na de bevalling bevallingsverlof. Overeenkomstige bepalingen zijn opgenomen in het Arbeidsovereenkomstenbesluit (AOB) (artikel 33c) en het Ambtenarenreglement Staten-Generaal (artikel 81). Gedurende de gehele verlofperiode heeft zij recht op doorbetaling van bezoldiging.

Op grond van artikel 3 van het dd. 28 juni 1952 te Genève tot stand gekomen IAO-Verdrag nr. 103 (Verdrag betreffende de bescherming van het moederschap (Trb. 1953, 129) heeft een belanghebbende recht op zwangerschaps- en bevallingsverlof van een totale duur van tenminste 12 weken, waarbij een deel van het verlof na de bevalling moet zijn opgenomen. Gedurende die periode heeft een betrokkene recht op een geldelijke tegemoetkoming.

Het is mij gebleken dat in de praktijk behoefte bestaat aan meer flexibiliteit ten aanzien van het zwangerschaps- en bevallingsverlof. Op verschillende departementen wordt inmiddels ook al toegestaan dat zwangere werkneemsters langer doorwerken dan 6 weken voor de vermoedelijke bevallingsdatum en dat deze doorgewerkte tijd aan de zes weken bevallingsverlof wordt toegevoegd.

2. Het komt mij gewenst voor de regeling in het ARAR, het AOB en het Ambtenarenreglement Staten-Generaal op dit punt aan de gebleken behoefte aan te passen. Ik heb daarbij betrokken de adviezen van de Sociaal Economische Raad (SER «Advies combinatie ouderschaps- en beroepstaken», 83/20) en van de Emancipatieraad (ER «Zorg en beroepsarbeid», 83/19) respectievelijk in september en november 1983 uitgebracht in het kader van het combineren van ouderschapstaken en betaalde arbeid. De SER is van mening dat het voordeel van een flexibele regeling van het zwangerschaps- en bevallingsverlof is dat de vrouw het verlof kan opnemen wanneer ze daaraan zelf het meest behoefte heeft. Om eventuele overbelasting van zwangere werkneemsters te voorkomen zou, aldus de SER, wellicht een beperking moeten gelden ten aanzien van het gedeelte van de zwangerschapsverlofperiode dat kan worden gevoegd bij de bevallingsverlofperiode. De SER bepleit dat de mogelijkheid en wenselijkheid van een flexibele regeling van het zwangerschaps- en bevallingsverlof nader worden onderzocht.

De ER geeft in overweging om een zekere keuzevrijheid voor vrouwen mogelijk te maken in het tijdstip van opnemen van zwangerschaps- en bevallingsverlof. Deze raad adviseert vrouwen de mogelijkheid te geven om naar keuze het moment van aanvang van het zwangerschapsverlof te bepalen op het tijdstip na afloop van de 34e week of in of aan het eind van de 35e of 36e week van de zwangerschap, waarbij het recht verworven wordt om het niet-opgenomen zwangerschapsverlof – dat maximaal 2 weken kan beslaan – op te nemen als bevallingsverlof aansluitend aan de 6 weken die daarvoor minimaal staan.

De Rijks bedrijfsgezondheids- en bedrijfsveiligheidsdienst adviseert een minimum zwangerschapsverlof van twee tot vier weken verplicht te stellen. Voorts is uit een onderzoek van de Stichting CCOZ («Werken en Zwangerschap: een zware bevalling?», juli 1986) gebleken dat het voor tenminste 44% van de zwangere vrouwen op voornamelijk medische gronden niet mogelijk zou zijn geweest langer dan tot zes weken voor de bevalling door te werken.

Naar mijn mening hangt het van zowel de fysieke toestand van de vrouw als van haar werkomstandigheden af of zij al dan niet behoefte heeft aan c.q. in staat is om gebruik te maken van de mogelijkheid het zwangerschapsverlof te flexibiliseren. De behoefte aan een zwangerschapsverlof van 6 weken of korter is derhalve zeer individueel bepaald. Niettemin

ben ik gezien het bovenstaande van mening dat een minimum zwangerschapsverlof van twee weken dient te worden aangehouden. De flexibiliseringsmogelijkheid dient zijn begrenzing te vinden in hetgeen individueel medisch is geïndiceerd. Daarom houdt het voorstel tevens een beperking van die mogelijkheid in voor zover de vrouw wegens ziekte niet in staat is geweest arbeid te verrichten in de 6 weken voor de vermoedelijke datum van de bevalling. Die ziekteperiode kan dan niet aan het bevallingsverlof worden toegevoegd. Ik wijs er in dit verband nadrukkelijk op dat de voorgestelde regeling voor iedere zwangere vrouw het recht handhaaft vanaf zes weken voor de vermoedelijke bevallingsdatum met zwangerschapsverlof te gaan maar dat niet langer verplicht stelt. Slechts wordt voor de vrouw de mogelijkheid geopend om langer te blijven doorwerken.

3. De voorgestelde regeling waarborgt dat de totale duur van het zwangerschaps- en bevallingsverlof – in beginsel – 12 weken blijft. Dit is ook overeenkomstig artikel 3 van het eerdergenoemde IAO-Verdrag nr. 103. Het bevallingsverlof omvat altijd tenminste zes weken. De duur van het zwangerschapsverlof is facultatief. Betrokkene kan dat opnemen vanaf 6 weken voor de vermoedelijke datum van bevalling, met dien verstande dat het verlof uiterlijk dient aan te vangen twee weken voor deze datum. Voor zover het verlof niet is opgenomen vóór de vermoedelijke datum van bevalling kan het – behalve als dat niet is gebeurd wegens ziekte zoals hiervoor aangegeven – worden opgenomen in aansluiting op het bevallingsverlof.

Als de bevalling vroeger plaatsvindt dan verwacht, wordt het niet genoten zwangerschapsverlof derhalve aan de zes weken bevallingsverlof toegevoegd. In een dergelijk geval heeft men dan ook immer aanspraak op een totaal verlof van twaalf weken.

Vindt de bevalling later plaats dan de vermoede datum, dan wordt het zwangerschapsverlof tot de werkelijke datum verlengd. Dit gaat niet ten koste van het bevallingsverlof. In zo'n geval is dan ook sprake van een totaal verlof van meer dan twaalf weken.

4. In verband met het voorstel betreffende de mogelijkheid tot het flexibel opnemen van het zwangerschapsverlof is een aanpassing van het opzeggingsverbod in geval van zwangerschap en bevalling nodig.

Daartoe wordt wijziging voorgesteld van de artikelen 95, derde lid ARAR, 57a, eerste lid AOB en 125, derde lid Ambtenarenreglement Staten-Generaal.

De voorgestelde wijziging is getoetst aan de beknopte vragenlijst inzake deregulering en ontmoet uit dien hoofde geen bezwaren.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. P. van Dijk